

Resensies

- König, Adrio. 2005. **Christelike doop én bekeringsdoop?** Wellington: Lux Verbi.BM.
(*Samuel G. Kemp*) 829
- Burger, C., Meiring, L., Van Niekerk, A. & Wepener, C., reds. 2005. **Waar die kerk werk.** Wellington: Lux Verbi.BM.
(*J. Janse van Rensburg*) 832
- Van Rensburg, Ewald. 2005. **7 x werklik gelukkig: Jesus se seënwoorde vir 'n gelukkige lewe.** Wellington: Lux Verbi.BM.
(*S.F. Kruger*) 833
- Haasbroek, Hannes. 2005. **Stem en legende: die lewe van Cecilia Wessels.** Pretoria: Litera Publikasies.
(*Gerrit Olivier*) 835
- Rousseau, Leon. 2005. **Die groot verlange: die verhaal van Eugène N. Marais.** Pretoria: Protea Boekhuis.
(*Salomi Louw*) 838

Resensies

Oor die doop – nuut gedink?

König, Adrio. 2005. **Christelike doop én bekeringsdoop?**
Wellington: Lux Verbi.BM. 237 p. Prys: R99,95. ISBN: 0 79630 336 3.

Resensent: *Samuel G. Kemp*
Vakgroep Teologie, Skool vir Basiese Wetenskappe
Vaaldriehoekskampus, Noordwes-Universiteit

Die titel en subtitel van die boek laat geen twyfel oor die inhoudelike daarvan nie: 'n boek oor die betekenis en praktiese toepassing van alle aspekte van die doop.

Oor 'n periode van meer as 26 jaar is hierdie gesaghebbende skrywer met 'n intensiewe studie van die doop besig. Sy eerste boek, *Strydgesprek oor die kinderdoop*, het reeds in 1979 verskyn. König het sy bekroonde boek, *Stof jou doop af* (1995), vir die doel van *Christelike doop én bekeringsdoop* in 'n nuwe formaat en titel volledig hersien en aangevul met 'n rykdom van nuwe stof: 'n omvattende kursus in dooponderrig; die doopbediening ook in kleingroepe, soos byvoorbeeld selgemeentes; 'n aantal bruikbare dooppreke, waarin groot klem gelê word op die heilsbetekenis van die doop; nuwe maniere van doopvierings; huweliksmodelle wat, volgens König, 'n wesenlike faset van dooponderrig behoort te wees; meer oor oordoop en 'n totaal nuwe saak, naamlik bekeringsdoop as 'n tweede doop naas die Christelike doop.

König lê baie klem daarop dat elke gedoopte, hetsy klein of groot gedoop, die volle waarde uit sy/haar doop moet kry. Dooponderrig is vir König van groot belang en hy wys daarop dat dit reeds al 'n aantal jare in die groot vernuwingsgemeentes gedoen word.

Die bekeringsdoop is vir König iets anders as die Christelike doop en die vraag is of iemand nog 'n keer gedoop kan word sonder om teen die gereformeerde belydenis in te gaan. Die bekeringsdoop is vir hom iets anders as die Christelike doop, wat 'n sakrament is — 'n handeling wat met God se werk in 'n mens se lewe in verband staan. In die bekeringsdoop gaan dit om die mens se getuienis dat hy/sy haar lewe deur 'n volle oorgawe, aan God gee. Daarom kan die kerk nie weier om vir so 'n lidmaat dié doop toe te staan nie.

Hy stel dit baie duidelik dat die Christelike doop nie herhaal kan word nie, maar dat daar altyd lidmate in die historiese kerke is wat graag nog 'n keer gedoop wil word. Baie sien dit as die Bybelse eis en dat hulle nêrens van die kinderdoop lees nie. Omdat die kerk dit nie goedkeur nie, gaan lidmate na charismatiese kerke waar hulle oorgedoop word. Sommige van hulle bly nie daar nie, maar bly as toegewyde lidmate in hulle eie kerk aan. Daarom is sy vraag of daar nie plek vir 'n ander doop ook is nie. Volgens hom is daar wel in die Bybel voorbeelde van 'n bekeringsdoop. Hy verwys na die doop van Johannes die Doper in Markus 1:4 (1953-vertaling) en Paulus, wat volgens Handeling 19:1-6 die Christelike doop aan mense bedien het wat reeds deur Johannes gedoop is.

Dié boek is 'n werk van uitstaande gehalte. König se standpunte word met duidelike Skrifverwysings ondersteun en beredeneer. Hy pleit vir 'n goeie gesindheid tussen gespreksgenote oor die doop en wil die debat oor veral die bekeringsdoop deur alle kerkgroepe aanmoedig. By hom is daar geen twyfel nie dat daar by die meeste historiese kerke, sowel as die Pinkster- en Baptistekerke, 'n beduidende aantal lidmate is wat 'n bekeringsdoop verlang. Só 'n debat kan dus waardevol wees vir alle lesers, al sou hulle nie noodwendig met al sy argumente saamstem nie.

Die standaard van die boek is sodanig dat dit ook baie bruikbaar sal wees vir verdere navorsing. Die boek is vir almal wat ernstig oor die doop besin. Dit is ideaal vir ouers wat hulle kinders wil laat doop, vir mense wat self gedoop gaan word, asook vir predikante en pastore wat die doop bedien.

Krediet moet gegee word aan 'n gevestigde gereformeerde teoloog soos König, wat deur die jare die kinderdoop verdedig het, maar nou bereid is om nuut te dink oor die doop.

König het reeds in *Die Kerkbode* van 7 Februarie 2003 die vraag gestel: Kan 'n tweede doop dalk tog aanvaarbaar wees? Verskeie NG-teoloë het sterk teen dié vraag standpunt ingeneem. Hierdie

saak is na die Algemene Sinode in 2004 verwys. Die Algemene Sinode van die NG Kerk in Oktober 2004 het gemeentes versoek om doopvierings in die erediens te ontwikkel en uit te bou, maar om nie met dié vierings 'n suggestie van 'n herdoop te laat posvat nie. 'n Ad hoc-kommissie moet die Sinode in 2007 met 'n rapport oor die volgende twee sake bedien: Die Sinode beklemtoon opnuut dat die Christelike doop eenmalig is en nie herhaal kan word nie, omdat dit die inlywing in die verbondsgemeenskap is; Om pastorale redes laat die sinode die moontlikheid oop dat kerkrade in buitengewone gevalle 'n bekeringsdoop mag bedien, met die duidelike verstandhouding dat dit aan die persoon en gemeente verduidelik word dat dit nie 'n herhaling van die Christelike doop (wat in die Naam van die Vader en die Seun en die Gees gedoen word) is nie, maar 'n doop waarmee die persoon wat gedoop word, getuig van sy/haar antwoord op die genade van God, waarvan die Christelike doop hom/haar verseker het.

Volgens my sal die oorgrote meerderheid van König se standpunte aanvaar word. Die bekeringsdoop sal aanvanklik baie teenkating kry, omdat dit aanleiding kan gee tot verwarring onder toegewyde lidmate wat die kinderdoop of grootdoop ontvang het, maar nooit 'n tweede doop ontvang of begeer het nie. Die Nederlandse Geloofsbelydenis (artikel 34) noem 'n tweede doop immers “'n dwaling”. Die doop van Johannes die Doper was eintlik 'n doop wat die koms van Jesus Christus moes voorberei.

Ondanks hierdie moeilike saak van die bekeringsdoop, word die boek van König tog sterk aanbeveel.

Die rol van die kerk in die nood van die wêreld

Burger, C., Meiring, L., Van Niekerk, A. & Wepener, C., reds.
2005. **Waar die kerk werk.** Wellington: Lux Verbi.BM. 192 p.
Prys: R99,95. ISBN: 0 86487 450 2. (Bybelkor.)

Resensent: *J. Janse van Rensburg*
Departement Praktiese Teologie, Universiteit van
die Vrystaat

Waar die kerk werk is 'n noodsaaklike en tydige publikasie. Daar het die afgelope dekade 'n dringende besef ontstaan dat die kerk by die toenemende wêreldnood betrokke moet raak.

Die beleidsverklaring van die Algemene Sinode (2004) van die NG Kerk, dat die kerk tot die kontinent van Afrika behoort en onherroepelik daartoe verbind is om by die nood betrokke te raak en 'n verskil te maak, word op 'n konkrete en praktiese manier in die diversiteit van maatskaplike uitdagings in ons probleemdeurdrenkte samelewing uitvoerig en indringend bespreek. Wie ooit gewonder het wat die kerk nou eintlik doen behalwe preek en kollekteer, moet eenvoudig hierdie boek lees. Die leser moet egter besef dat dit nie 'n mooi stigtelike oordenkingsboek is nie. Dit is 'n boek wat die realiteit van die nood soms baie grafies met statistieke, grafieke en foto's beskryf en ook aantoon wat alreeds gedoen word én waar daar nog kerklike optrede moet kom. Die verhale van verandering verleen vlees en bloed aan mense in nood en aan gelowiges wat hulle roeping verstaan en aanvaar het.

Elke afdeling van die boek laat duidelik blyk dat die kerk besig is om te werk. Daar waar die kerk werk, bly gelowiges op God gerig (Hoofstuk 1), bou gelowiges aan moraliteit (Hoofstuk 2), bemagtig gelowiges mense (Hoofstuk 3), help gelowiges armoede bekamp (Hoofstuk 4), bestry gelowiges misdadaad (Hoofstuk 5), is gelowiges betrokke by MIV en VIGS (Hoofstuk 6), bevorder gelowiges versoening (Hoofstuk 7) en begryp gelowiges hulle roeping (Hoofstuk 8). Daar is ook 'n lys projekte en kontakbesonderhede, sodat individue, kerke en geloofsgroepe daadwerklik by hierdie kerklike werk betrokke kan raak. Die kontakbesonderhede vervul 'n lank reeds bestaande behoefte by baie gemeentes wat graag iets wil doen, maar nie weet waar hulle betrokke kan raak nie.

Jesus se woorde in Matteus 25:40 wat op die voorblad aangebring is, dien as die fundering van al die kerklike werk. Dit is nie maar net humanisties-geïnspireerde filantropie nie, maar dit gaan om Jesus Christus. Dit is in gehoorsaamheid aan sy opdrag dat die kerk werk. En dit is in sy naam dat misdaad bekamp word, immoraliteit bestry word, armoede hanteer word en sterwende VIGS-pasiënte bygestaan word.

Hierdie belangwekkende boek is bedoel vir alle lidmate om kennis te neem van die nood rondom ons. Die boek is uitnemend geskik vir predikante, wat ten opsigte van die missionêre diakonaat van die kerk hierdie inligting in die prediking kan (en moet) gebruik, maar dit is ook geskik vir kommissies van die kerkraad (diakonaat, sending) en vir gebedsgroepe wat graag vir die Here se werk wil bid.

Die boek bevat na my mening nie enige kontroversie nie. Die onderskeie hoofstukke is deur bekwame outers geskryf. Almal is kundiges op die gebied. Die inligting word gesistematiseer en weldeurdag aangebied. Die publikasie is met vrymoedigheid aan te beveel en word met groot dankbaarheid verwelkom. Mag die Here se kerk in al hierdie werksaamhede geseënd wees!

Matteus 5 se saligsprekinge – eietyds geklee

Van Rensburg, Ewald. 2005. 7 x werklik gelukkig: Jesus se seënwoorde vir 'n gelukkige lewe. Wellington: Lux Verbi.BM. 109 p.
Prys: R54,95. ISBN: 0 79630 269 3.

Resensent: *S.F. Kruger*
Gereformeerde Kerk Middelburg-Noord

Lees hierdie boek met die regte verwagting. Dit is 'n populêre boek wat geskryf is veral vir jongmense. Moet nie diepgaande teologie hierin verwag nie. Wanneer 'n mens hierdie oogmerk in gedagte hou, vind 'n mens *7 x werklik gelukkig ...* 'n lekker-lees boek wat inspireer.

Die skrywer het die aanleiding tot hierdie boek gevind in veral die woorde van 'n bekende liedjie: “As jy 'n vriend het op wie jy kan staatmaak, is jy 'n gelukkige mens.” Hy het besef dat Jesus van hom hierdie “lucky man” maak. Gevolglik skryf hy hierdie boek oor die sewe saligspekinge (of seënuitsprake) van Jesus in Matteus 5. Hy noem die lees van hierdie boek 'n reis en nooi die leser uit om saam met hom hierdie reis te geniet “want geluk is 'n manier van reis en nie 'n bestemming op aarde nie.”

Na 'n inleidende gedeelte wat aan die hand van Psalm 1 geskryf is, begin die skrywer met die eerste seënwoord. Hy stel treffend dat dit om meer gaan as net afhanklikheid (dit is dalk die manifestasie); dit gaan om 'n besef van jou armoede voor God en die houding wat daarby pas. Die kern van die tweede seënwoord is “sien die lewe soos dit regtig is”, want dan sal mens treur oor die dinge waarvoor God ook treur. By die derde seënwoord (oor sagmoedigheid) stel die skrywer dit dat ons met sagte oë na die wêreld moet kyk – soos Jesus ook daarna gekyk het. Dit is moontlik wanneer die gelowige 'n sterk selfbeeld het. Daarna volg 'n bespreking van “dors na wat reg is” waar hy stel “ek wil weet wat reg is want ek wil word wat ek kan wees.” By die vyfde seënwoord (oor barmhartigheid) stel die skrywer in kontemporêre taal dat barmhartigheid liefde in aksie is en dat hierdie liefde geen brieke het nie. 'n Kosbare stukkie oor vergifnis is hier ingesluit. By die sesde seënwoord (rein van hart) gaan dit veral daaroor dat God teenwoordig is in hierdie wêreld en in mense se lewens. Almal sien dit egter nie raak nie. Slegs dié wat rein van hart is, sien dit. By die sewende seënwoord (vredemaker) is daar baie praktiese en bruikbare reëls gegee vir vredemaak.

Na elke hoofstuk volg 'n deel wat gemik is op persoonlike toeëiening van die betrokke inhoud, waarna ook 'n voorskrifgebed volg. Hierdie byvoegings verhoog beslis die waarde van die boek.

Wanneer 'n mens die boek lees, besef jy dat dit grootliks 'n samevoeging van losstaande waarhede en wetenswaardighede is (wat wel waarde het). In die lig van die doel van die boek, is hierin dus nie diepgang, kontekstuele teologie, analise en nuwe perspektiewe nie. Tog behoort hierdie boek tot 'n gelukkige lewe te inspireer.

Cecilia Wessels – 'n vokale kunstenaars van formaat

Haasbroek, Hannes. 2005. Stem en legende: die lewe van Cecilia Wessels. Pretoria: Litera Publikasies. 139 p. Prys: Onbekend. ISBN: 0 9584626 5 8.

Resensent: Gerrit Olivier
Departement Musiek, Universiteit van Pretoria

Sewe-en-dertig jaar gelede, in 1969, het Cecilia Wessels voor 'n volgepakte Aula in Pretoria opgetree. Die destydse TRUK-orke is gedirigeer deur Leo Quayle. Cecilia, toe reeds vier-en-sewentig jaar oud en geklee in een van haar skitterblink wit aandrokke, het *Dich teure Halle* uit Wagner se *Tannhäuser* gesing. Sonder enige merkbare inspanning het haar formidabele stem bo die orke uitgestyg, die ryk klankkleur en glans daarvan op vier-en-sewentig jaar bykans ongeskonde. Nadat die oorverdowende applous en gejuig bedaar het, het Cecilia dieselfde aria as toegif herhaal, met skynbaar nog méér volume en oorgawe as die eerste keer.

Daardie stem is nou reeds byna ses-en-dertig jaar stil. Pas verskyn daar nou 'n biografie van een van die merkwaardigste vokale kunstenaresses wat hierdie land nog ooit opgelewer het. Nie alleen het sy oor 'n uitsonderlike stem en sangwyse beskik nie, maar ook as mens was sy in vele opsigte uniek.

Die outeur verdien ons opregte dank vir 'n publikasie wat met reg kan aanspraak maak op kultuurhistoriese waarde. Die boek vertel 'n rykgeskakeerde en interessante lewensverhaal. Terselfdertyd verskaf dit ook 'n insiggewende blik op die sosiale en kulturele geskiedenis van 'n betekenisvolle periode in ons verlede: die periode ná die Anglo-Boereoorlog, gevolg deur die jare tussen die Eerste en Tweede Wêreldoorloë en die periode daarna.

In die verhaal van die welgestelde Wessels-familie uit die Vrystaat is daar min van die ellende en ontberings van die Anglo-Boereoorlog en die daaropvolgende Depressie van die dertigerjare. Die kollig val eerder op die deftige ontvangste en sosiale geleenthede waartydens Cecilia reeds as jong dogter met haar "skone sang" opgetree het.

Die twaalf hoofstukke van die boek vertel die verhaal van die lewe en loopbaan van Cecilia Wessels op 'n interessante en insiggewende wyse. Dit begin by haar kinder- en jeugjare op die Vrystaatse platteland en in Bloemfontein en strek tot by haar triomfantelike optredes saam met groot orkeste en belangrike dirigente in die groot konsertsale van Londen, Manchester en Parys. Benewens die groot hoeveelheid interessante feite en wetenswaardighede omtrent haar loopbaan, lees 'n mens vir die eerste keer die volle verhaal van twee sake waaroor daar oor die jare uiteenlopende gerugte die rondte gedoen het: eerstens 'n onverkwiklike hofsaak waarin Cecilia betrokke was en tweedens die pynlike verhaal van die breuk met haar dogter wat na Amerika verhuis het.

In sy voorwoord (p. ix) stel die outeur dit duidelik dat “... hierdie boek vir die gewone leser en belangstellende bedoel is”. Hierdie “nie-wetenskaplike” benadering verskoon egter nie die onnoukeurige spelwyse van veral Duitse musiektitels nie. Die “baie foute” (p. 21) wat Cecilia in haar Duitse en Franse uitspraak gemaak het, was maar één bron van talle humoristiese vertellings wat oor die jare die rondte gedoen het. In Duits was haar uitspraak van “Gotterdammerung” dalk een van die bekendstes. By die lees van dr. Haasbroek se teks, kry 'n mens – met respek – kort-kort die gevoel dat Cecilia sélf aan die woord is wanneer 'n mens lees van *Die Walkure*, *Wie Melodien zieht (sic) es mir*, Schumann se *Die Lotus Blume*, Wolf se *Gesang weylas*, Weber se *Der Freischutz*, maar dan plotseling deeltkens in *Bötschaft* van Brahms!

Cecilia sou glo aan Sir Thomas Beecham gesê het nadat sy tydens 'n repetisie een polsslag ná die orkes geëindig het: “My dear Sir Thomas, what is a crotchet between friends?” Bykans vyftig of meer jare later is die vraag “wat is 'n paar deeltkens, hoofletters en ander taalkundige onjuisthede tussen mense wat Cecilia (hebbelikhede en al) met soveel toegeneentheid bewonder het en na al die jare steeds onthou?”

Benewens sulke klein Duitse vossies, sou die teks van die boek beslis kon baat by nougesette taalkundige redigering. Afgesien van die gebruik van woorde uit die “ou register”, soos *skone sang*, *vertoef* (as selfstandige naamwoord) en *poos*, is daar verskeie lang sinne waarin die skrywer kennelik probeer om té veel te sê, sodat die juisste betekenis eers na herhaalde lesings duidelik word. Dit hang saam met opeenstapelings, soos “gesien in die lig van” en “*na haar toe aantrek*” (p. 23, my kursivering – GO) asook ander hinder-

likhede, soos “sy was geormerk” en “’n studie in teenstrydighede” (p. 26).

Die herhaalde verwysings na Cecilia as “diva” is onjuis. Sonder om enigsins afbreuk te doen aan haar musikale statur of die teenwoordigheid van haar sterk persoonlikheid en forse figuur, is dit te betwyfel of sy in die oë van die publiek as ’n “diva” beskou is. Daarvoor was sy – ook in die woorde van verskeie kommentators in die boek – té ongeunsteld, selfs kinderlik naïef. Sy was ’n bekende en gerespekteerde kunstenaar met groot aansien, wat oor die jare byna ’n nasionale “instelling” by die meeste volksfeeste en ander belangrike byeenkomste geword het.

’n Dramatiese sopraanstem, soos dié van Cecilia Wessels, is nie noodwendig ’n stemsoort wat algemeen gewild word nie. Dit hang saam met die repertorium wat uiteraard by so ’n stemtipe pas, asook die sangstyl wat die stem ten beste benut. Al hierdie faktore sou daartoe kon bydra dat haar sang nie noodwendig in almal se smaak geval het nie. Daar is egter geen twyfel daaraan nie dat sy in Suid-Afrika groot aansien geniet het en dat sy onder haar talle aanhangers erken is as die grootste Suid-Afrikaanse dramatiese sopraan van haar tyd. Hierdie feit word bevestig ook deur die groot aansien en gewildheid wat sy in die buiteland (veral Engeland) verwerf en geniet het.

Vir haar talle bewonderaars en ook vir diegene wat haar nooit gehoor het nie, is daar ’n verdere bonus in die vorm van ’n laserskyf agter-in die omslag van die boek. Hierop verskyn opnames van etlike sangstukke en arias waaraan Cecilia Wessels onthou word, asook ’n vyftal spraaksnitte waarop sy op unieke wyse kommentaar lewer oor verskeie aspekte van haar loopbaan. Ten spyte van die onsuksesvolle plasing van sommige hoë note en ’n meer beperkte asemtoevoer, word ’n mens steeds geraak deur die blywende egtheid en oorgawe wat haar sang deur ’n lang en roemryke loopbaan gekenmerk het. Die egte dramatiese kwaliteit van haar stem dwing opnuut respek en bewondering af en onwillekeurig kom die name van Nilson en Flagstad by ’n mens op.

Dit is jammer dat die opnamedatums asook die name van begeleiers, dirigente en orkeste nêrens verstrekk word nie. Die luisteraar moet self die datering van opnames probeer aflei, veral wanneer dit kom by die tegnologie verouderde opnamekwaliteit van sommige snitte.

Dit bly nogtans 'n historiese dokument van groot waarde en stel opnames van hierdie unieke sangeres bekend wat andersins nie te hore sou wees nie.

Die boek is voorsien van 'n uitgebreide bronnelys wat bydra tot die wetenskaplike en kultuurhistoriese waarde daarvan.

Eugène Nielen Marais – 'n biografie

Rousseau, Leon. 2005. **Die groot verlange: die verhaal van Eugène N. Marais.** Pretoria: Protea Boekhuis. 4de uitgawe. 514 p. Prys: R199,95. ISBN: 1-86919-104-8.

Resensent: *Salomi Louw*
Skool vir Tale en Kommunikasiekunde,
Universiteit van Limpopo

Pas sewentig jaar gelede het Eugène Nielen Marais selfmoord gepleeg. Die empatie wat gevoel word vir hierdie kleurvolle en begaafde individu, word hoofsaaklik gegrond op die manier van sy dood. Dit word egter gewoonlik uit die oog verloor dat Marais 'n produktiewe lewe gehad het en toe reeds 65 jaar oud was. Die meedoënlose voortgang na sy dood word in Rousseau se biografie uiteengesit in 'n hoofsaaklik chronologiese gang: geboorte (op bladsy 1) tot sy dood (op bladsy 514).

Oor Marais se agtergrond skryf Rousseau: “Onuitwisbaar deur die genes van sy ouers in hom vasgelê, is die veelsydigheid, die kunssinnigheid, die vernuf, maar ook die oordrewe fyngewoelheid en die gebrek aan balans van vele voorgeslagte” (p. 2).

Die familiegeskiedenis wat in die oorspronklike 1975-uitgawe as feit aangebied is, word in die jongste herdruk bevraagteken en nou na verwys as 'n “familiefantasie” (p. 2), dog die verwysing na baron Van Rheede van Oudtshoorn se ampseël (p. 22, 138) en na Petronella Nielen as die dogter van dié baron (p. 22) bly egter onveranderd in die huidige uitgawe. Enkele feite word reggestel, byvoorbeeld dat

ds. Van der Lingen en nie Arnoldus Pannevis nie, die Paarlse Gimnasium gestig het (p. 19), en meer foto's as in die 1974-uitgawe word verskaf. Dié verandering is egter só min, dat dieselfde bladsyverwysing feitlik deurgaans op albei uitgawes betrekking het.

Dié biografie vervleg drie storielyne: die talentvolle seun en man se sosiale lewe en beeld; sy uitsette as joernalis en skrywer – ook van natuurkundige waarde; en bowenal sy verslaafdheid aan morfien.

Marais se ouers het finansiële swaargekry; nogtans is Eugène se jong jare gelukkig – dit is die tyd wat sy belangstelling in die natuur gewek word en hy “die wêreld deur ’n Engelse bril” (p. 10) leer sien. Dié bril word egter vroeg reeds afgehaal en op negejarige ouderdom het hy reeds besef “sy hart is aan die kant van die Boere” (p. 13). Ten spyte daarvan skryf en publiseer hy al tydens sy skooljare gedigte in Engels. Die jong man word prokureursklerk in Pretoria, maar vind joernalistiek ’n interessanter en meer bevredigende beroep. As joernalis maak hy kennis met mense uit wyd-uiteenlopende agtergronde en beroepe, wat hom later goed te pas sal kom. Marais oefen in sy beroep ’n sin vir regverdigheid uit en skroom nie om krities te skryf oor die besluite van Kruger se regering nie. Dié “skerpsinnige, vrydenkende jongman” (p. 35) word op ’n jong ouderdom redakteur van die Transvaalse opposisiekoerant, *Land en Volk*. Deur sy eerlike opinies in die koerant te opper, haal hy hom die gramskap van die regering op die hals; nogtans magtig die regering se Uitvoerende Raad hom om met die Uitlanders te onderhandel oor ’n skikking van hulle griewe (voor die Jameson-inval).

Marais raak verlief en trou met Lettie Beyers, wat ná die geboorte van hul enigste kind aan kraamkoors sterf. Dié kind, ’n seun genoem Charles, het later waardevolle inligting oor sy pa aan die skrywer van die lewensverhaal oorgedra. Alhoewel hy nie ’n vaste verbintenis met sy pa gehad het nie, het hy Eugène telkens uit die skuld gehelp en op ander maniere ondersteun.

Deur Marais se verbintenis met die koerant kon hy ook werwing doen vir die gebruik van Afrikaans. Na sy terugkeer uit die buiteland “besluit [hy] om elke maand ’n prys van £3 uit te loof vir die beste storie wat in *Land en Volk* gepubliseer word” (p. 184).

Sy buitelandse verblyf blyk ’n kleurryke tyd gewees het. Sy studie in die Regte aan die Londense “Inner Temple”, lewer nie juis goeie uitslae op nie, moontlik omdat hy in hierdie tyd ’n bedrywige sosiale lewe het, dieregedrag bestudeer, met ’n vrou saamwoon, en reeds

aan morfien verslaaf is. Uit Engeland vertrek hy na België in 'n poging om 'n bydrae te lewer tot die Boere se stryd teen die Engelse (die Anglo-Boereoorlog) en beland saam met 'n Duitse dokter in Mosambiek waar hy allerhande avonture beleef. Na sy terugkeer in die ou Transvaal wy hy baie tyd aan die bestudering van bobbejaangedrag en termiete. Sy publikasies oor termiete lei tot 'n aantyging van plagiaat teen die Belgiese Nobelpryswenner, Maurice Maeterlinck, wat volgens Marais bladsy na bladsy van sy werk gekopieer het (p. 398). Sowel Gustav Preller as A. G. Visser ontferm hulle oor Marais, maar hy raak al meer verstriek in morfinisme en in 1936 pleeg hy selfmoord.

Rousseau se benadering tot die biografie van Marais is eiesoortig, in 'n nimlike styl geskryf en vol "gissings" (p. 108), bespiegelings en onbeantwoorde vrae, soos aangedui deur die voorwaardelike "miskien", "waarskynlik", "klaarblyklik", "blykbaar", "moontlik" en "so vermoed/voel 'n mens", om enkeles te noem. Voor die 1974-uitgawe is indringende navorsing gedoen, maar dit het egter nie tot antwoorde op alles gelei nie. Rousseau skryf in die voorwoord tot die vierde uitgawe dat "*Die groot verlange* in sy geheel gesien 'n noukeurige werk [is], al sou daar verborge foute wees" – dit in verwysing na die 1998-uitgawe van "*Die dowwe spoor van Eugène Marais*". Hy meld in die 2005-uitgawe verder: "Geen noemenswaardige foute het sedertdien aan die lig gekom nie, wel aanvullende inligting."

Bykomende feite oor die kwessie van plagiaat kan egter gevind word in Van Reybrouck (2003) se studie hieroor. Laasgenoemde publikasie rig weer die aandag op Eugène Marais, soos ook die Fugard/Devenish film, *The guest: an episode in the life of Eugène Marais* (1977), Rebelo se *Prophet of the Waterberg* (2005), en *Eugène Marais – hoorbeeld* (2006) wat vanjaar op die Klein Karoo Nasionale Kunstefees aangebied is. Die tyd was dus ryp vir 'n herdruk van die Eugène Marais-lewensverhaal wat gemaklik lees. Enige leser behoort dit interessant te vind.